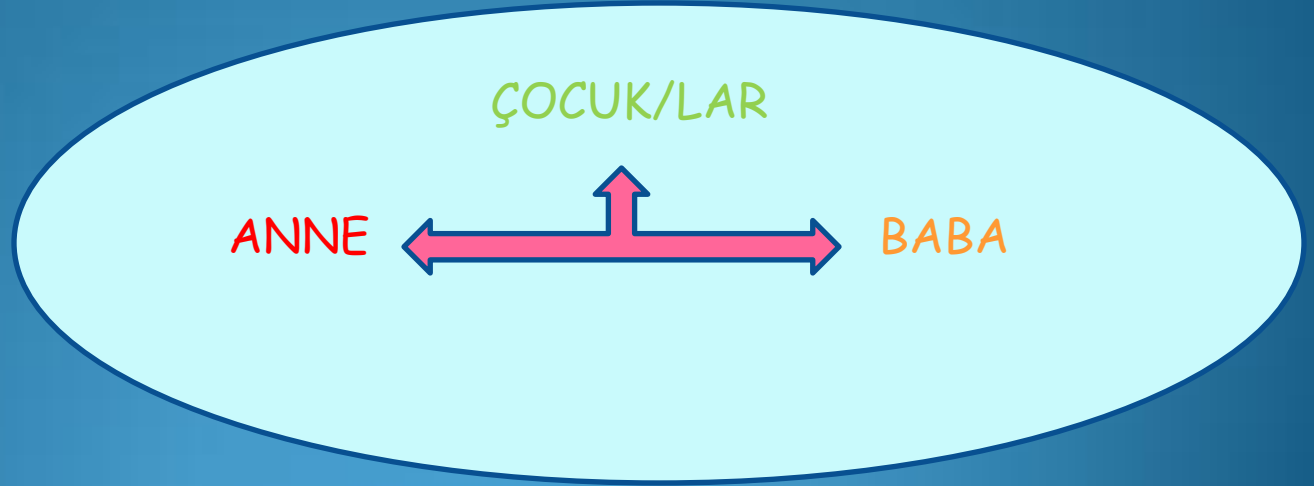

ANNE – BABA TUTUMLARI

AİLE

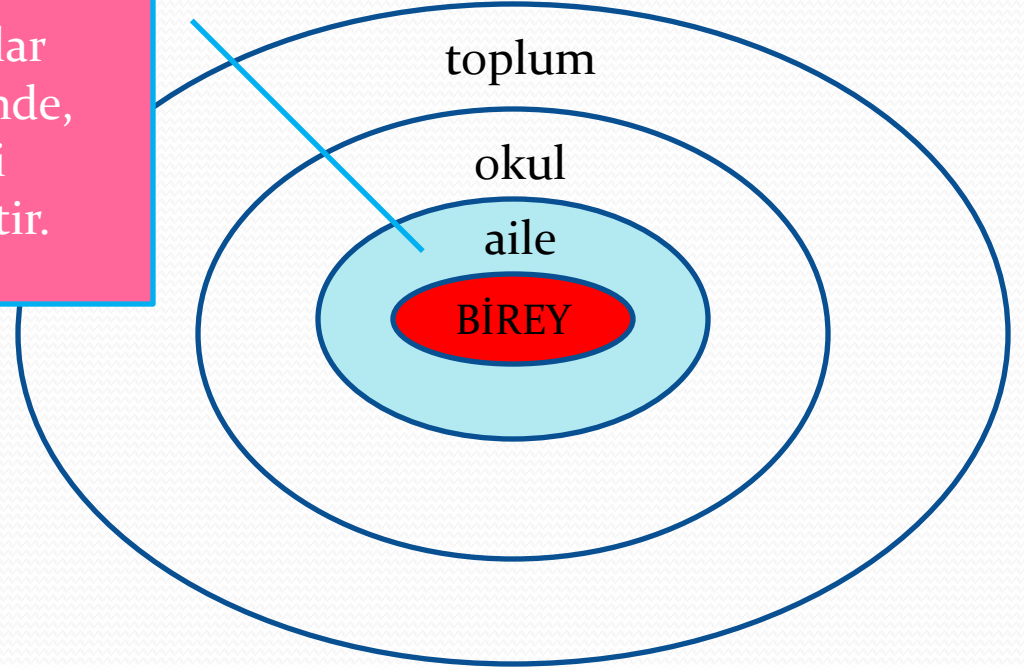
“Aile; anne-baba ve çocuklardan oluşan en küçük sosyal birim.”

EĞİTİM

Bireyin davranışlarının istenilen yönde değiştirilmesi sürecidir.

İç içe geçmiş basamaklar birikimi olan eğitim içinde, ailenin yeri ve önemi tartışılmaz bir gerçektir.

NASIL BİR AİLE?

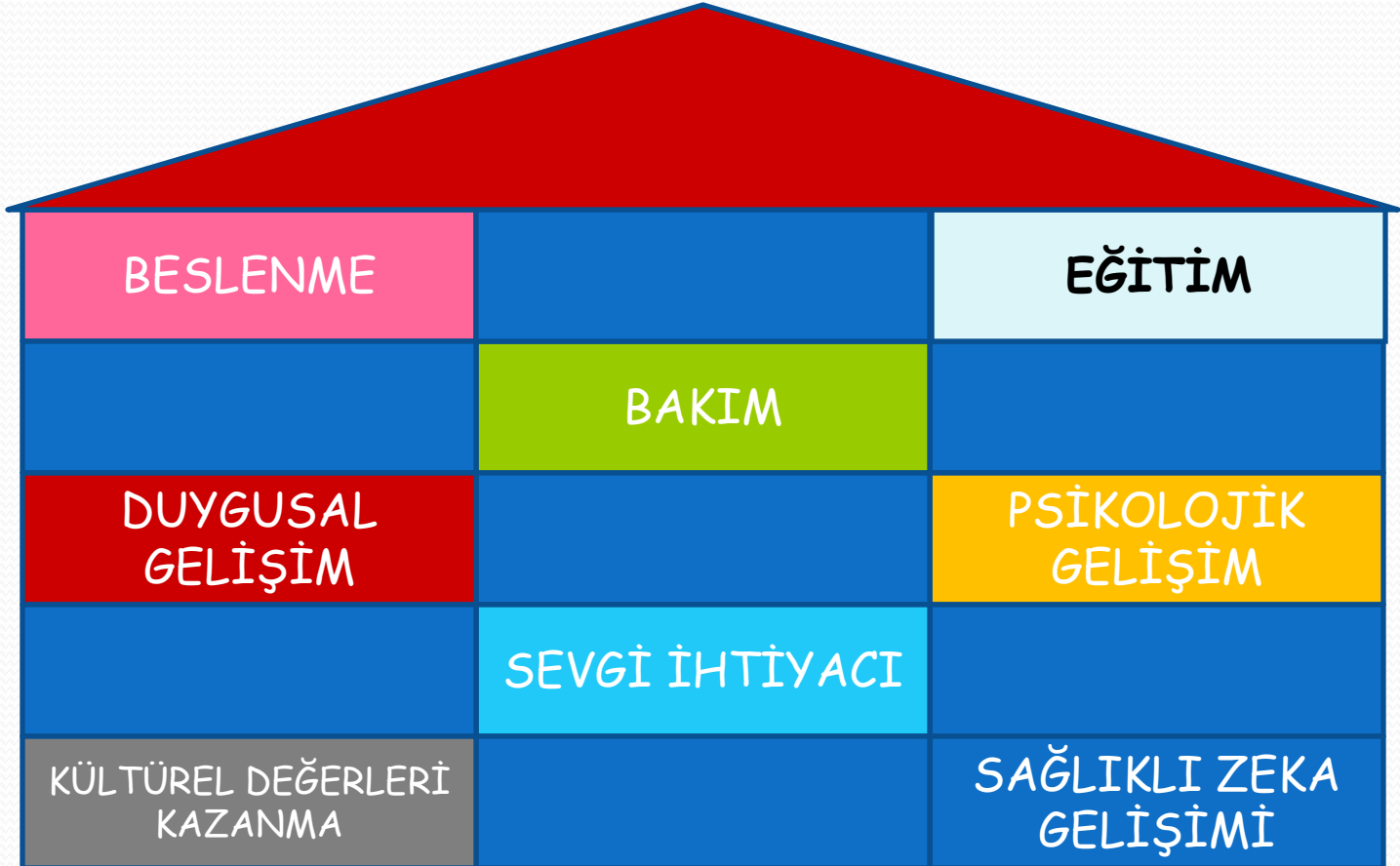
Aile, İyi yada Kötü Tohumun Yeşerdiği Ortamdır...

Aile insan yaşamı üzerinde,
doğumundan önce başlayan ve
ömrünün sonuna dek etkisini
sürdüren bir kurumdur.

Toplumun kültür değerlerinin bir
kuşaktan diğerine aktarılması
biçimindeki temel eğitimsel işlevinin
yanında, aile özellikle okul öncesi
dönemde çocuğun yaşamında etkin
bir toplumsallaştırma kurumudur..

Okul öncesi dönemde çocuk, sosyal bir birey olmayı
öğrenirken, aynı zamanda en küçük ayrıntısına kadar
kopya edeceği bir modele gereksinim duyar. Kişilik
gelişimi için gerekli olan bu özdeşim, aile içindeki
yakın üyelerle gerçekleştirilir.

Aile, temel ihtiyaçların karşılındığı birincil yer ve çevredir.

Aile üyeleri arasındaki ilişkiler bireyin;

Kendine güvenmesini

Kendine ve diğer bireylere sevgi duymasını

Kimlik kazanmasını

Kişilik gelişimini

Sosyal beceriler geliştirmesini

Topluma uyum sürecini

olanaklı hale getirir.

Anne- baba-çocuk ilişkisi

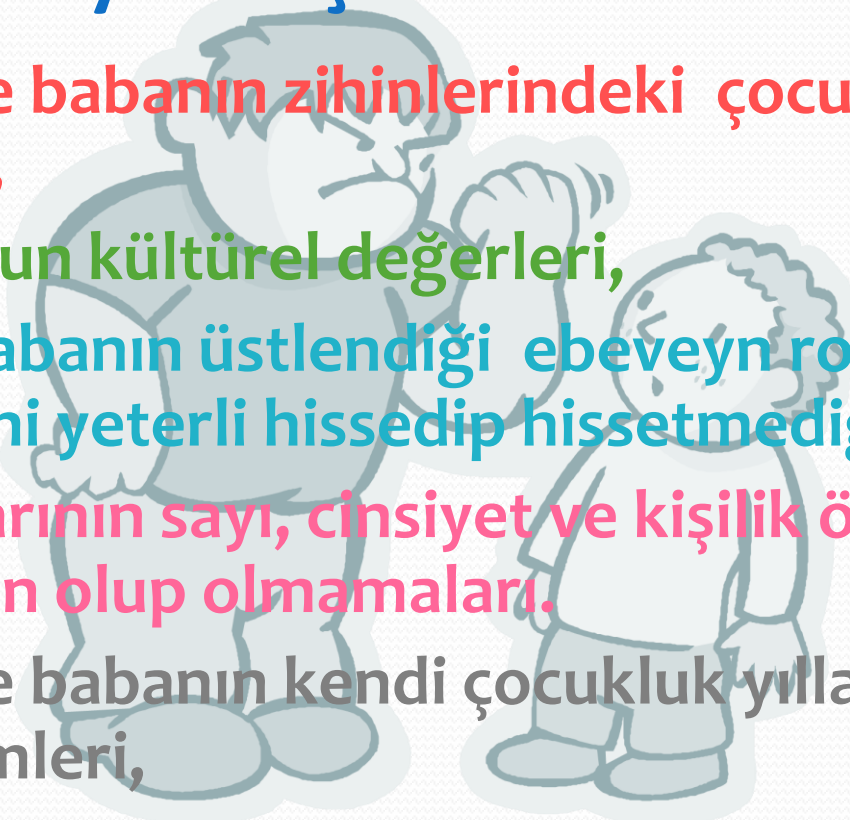
Anne-baba-çocuk ilişkisi, temelde anne ve babanın tutumlarına bağlıdır.

Anne babanın tutum ve davranışlarını oluşturan nedenler incelendiğinde tüm tavır alışlarda olduğu gibi, anne babaların çocuklarına takındıkları tavrın da bir öğrenme ürünü olduğu görülür.

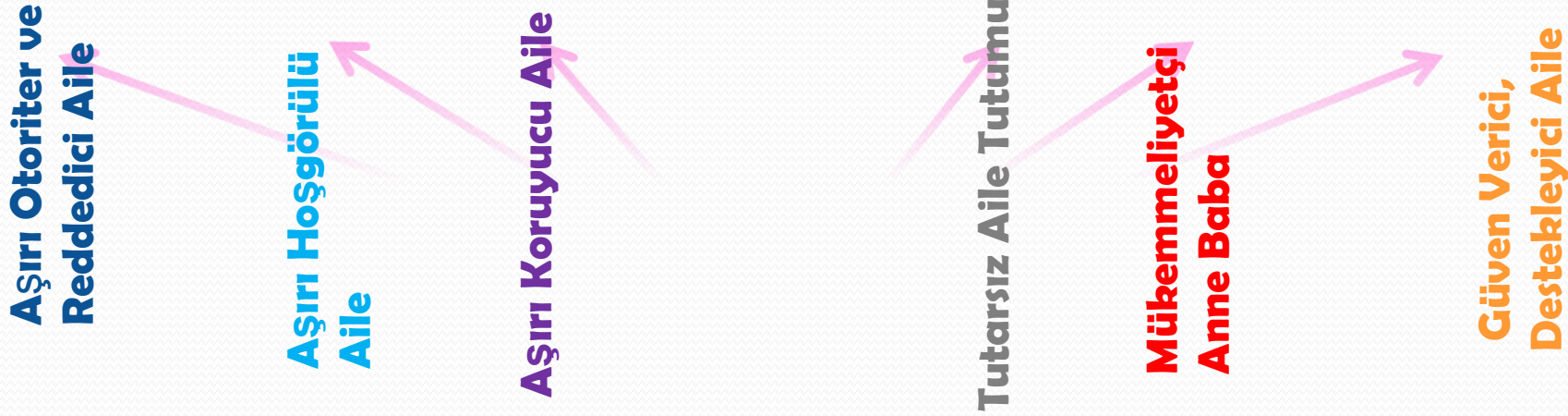

Anne Babaların, Çocuklarına Karşı Tavrılarını Etkileyen Başlıca Faktörler Nelerdir?

- Anne ve babanın zihinlerindeki çocuk modeli (hayali çocuk),
- Toplumun kültürel değerleri,
- Anne babanın üstlendiği ebeveyn rolü ile ilgili olarak kendisini yeterli hissedip hissetmediği,
- Çocuklarının sayı, cinsiyet ve kişilik özelliklerinden memnun olup olmamaları.
- Anne ve babanın kendi çocukluk yıllarındaki deneyimleri,
- Aile içinde eşler arasındaki ilişkinin niteliği.

ÖNCÜL FAKTÖRLERİN HAZIRLADIĞI AİLE MODELLERİ

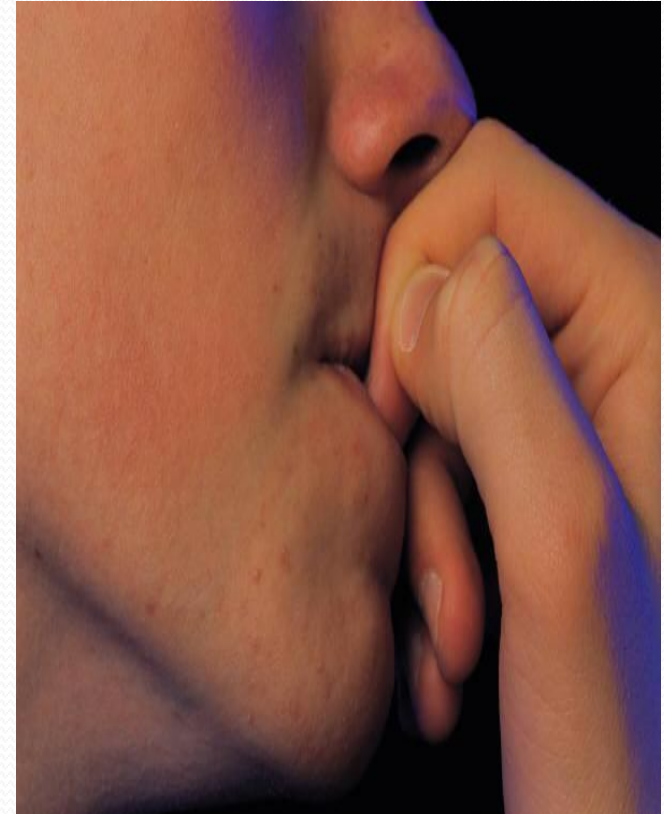
1. Aşırı Otoriter ve Reddedici Aile Tutumu

- Çocuğa söz hakkı tanınmaz.
- Uygulanan kuralların mantıklı bir açıklaması yoktur veya olsa da çocuğa açıklanmaz.
- Kurala uymayanlar cezalandırılmalıdır görüşü hakimdir.
- Eleştiri ve aşağılama çok sık görülür.
- Sürekli çocukların yanlışları vurgulanır, olumlu hareketleri görmezden gelinir.
- Çocuğa şefkat, sevgi, sıcaklık verilmez,

Aşırı Otoriter ve Reddedici Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- Çocukta kendine güven duygusu oluşmaz.
- Pasif ve edilgen bir kişilik sergilerler.
- Yaratıcılık engellenir.
- Hata yapanlar mutlaka cezalandırılmalıdır görüşünü benimserler.
- Rutin ve sınırları belli olan iş ve meslekleri seçerler.
- En küçük bir hatada bile hoşgörülerini olmayabilir.
- Okul yaşamlarında fazla başarılı olamazlar.
- Anne-babalarının (veya bir otoritenin) olmadığı ortamlarda kendilerini boşlukta hissederler ve bir otorite bulma arayışı içine girerler.

2. Aşırı Hoşgörülü Aile Tutumu

- Çocuğun aşırı hareket ve davranış serbestliği vardır.

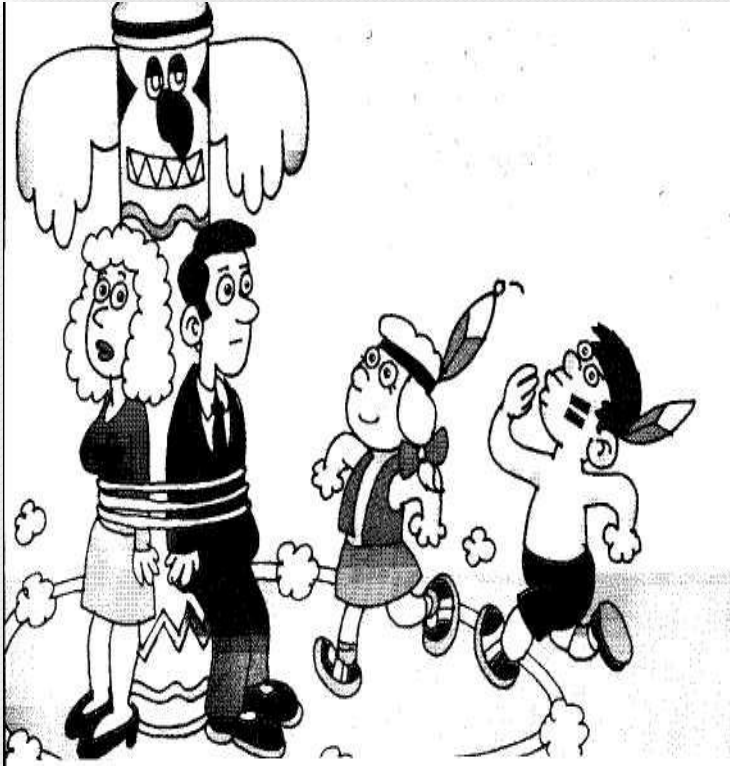
- Kurallar yok denecek kadar azdır.

- Aile 'yaşayarak öğrensin' mantığını sürdürerek müdahalede bulunmaz.

- Çocuğa tanınan haklar sayısız,
- görev ve beklentisi en az düzeydedir.

- Aile kimi zaman göz dağı verip, cezalandırır. Fakat hiç bir konuda caydırıcılık söz konusu olmaz.

- Anne-baba çocuğun davranışının yanlış olduğunu görse bile 'özgür olmalı' anlayışı ile hareket ettiğinden müdahale etmez.

*Sevgi, hoşgörüdür;
fakat vurdumduymaz olmak,
boş vermek değildir.*

Bu tür tutumlar, genellikle orta yaşın üstünde çocuk sahibi olan ailelerde ya da tek çocuklu ailelerde görülür. Anne babaların bu aşırı hoşgörölü tutumları çocuğun onlara hükmetmesine ve çok az saygı göstermesine neden olur.

Aşırı Hoşgörölü Aile Tutumunun Çocukun Kişilik Gelişimine Etkileri

- Anne-babasına hükmeder ve onlara çok az saygı gösterir.
- Bencil ve şımarık olur.
- Eleştiriye açık değildir.
- Başkaldırıcı olur ve toplum dışı davranışlar sergiler.
- Kuralsızlığa alışan çocuklar, okuldaki kurallarla karşılaşınca okula ve arkadaş çevresine uyum sağlamakta zorluk çekebilirler.
- Her istediklerini elde ettiklerinden bir süre sonra yaşadıkları doyumsuzluk ileride zararlı alışkanlıklar edinmelerine sebep olabilir.

3. Aşırı Koruyucu Aile Tutumu

*Sevgi, sağlıklı bir iletişimle,
duygu ve düşüncelerin paylaşımıdır.*

- Bu ailelerde anne-babalar çocuğa gereğinden fazla özen gösterip onu denetim altında tutarlar.
- Çocuğun başına kötü şeyler gelir diye kendi başına bir şeyler yapmasına izin vermezler.
- Çocuğun tüm ihtiyaçları büyükleri tarafından karşılanmaya çalışılır.

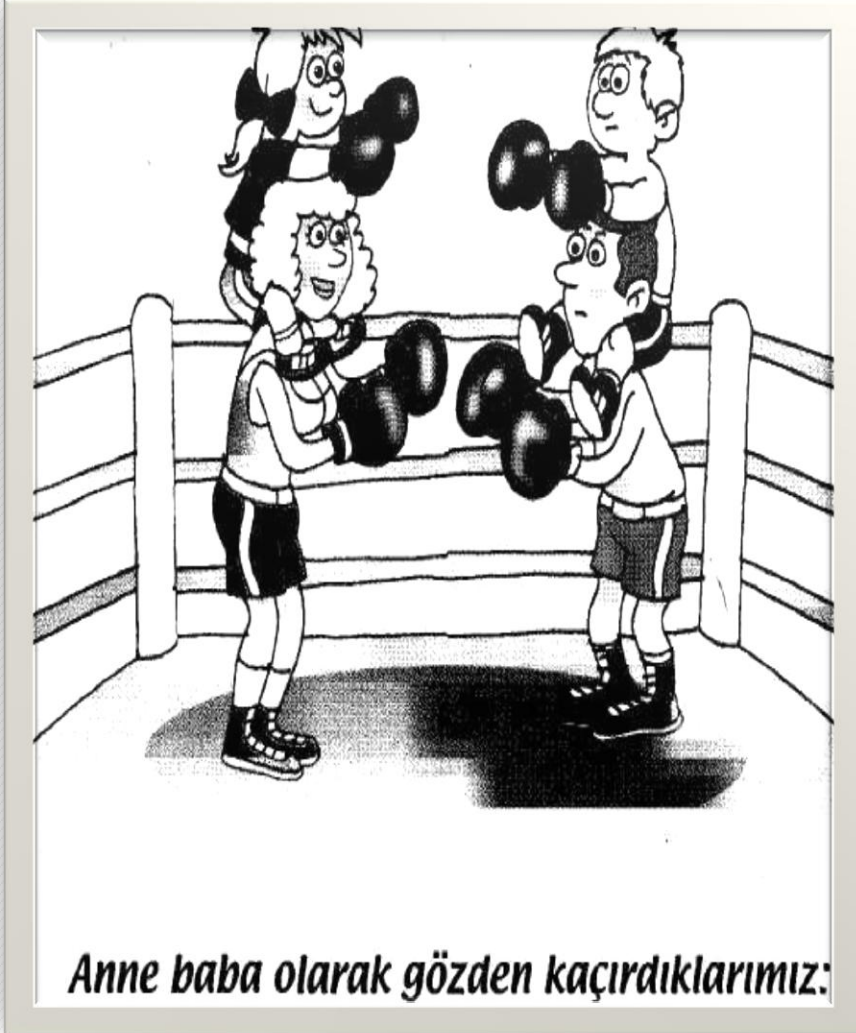
Aşırı Koruma Nasıl Olur?

- Okul çantasını hazırlamak.
- Giysilerini seçmek ve giydirmek.
- Üşütür diye fazlaca giydirmek.
- Çocuk kendi yiyebilecek yaşta iken annenin yedirmesi.
- Gereğinden fazla yemek yedirmek.
- Okul servisini her kaçırdığında kendi götürmek.
- Düşmesine,koşmasına,gözden uzaklaşmasına izin vermemek.
- Hata yapmasına izin vermemek,yanlışlarını fazla ayıplamak.
- Ailenin tüm yaşamını çocuğun etrafında,çocuk-odaklı sürdürmesi.
- Baba çocuk arasındaki iletişime sürekli müdahale etmek.
- Aşırı kontrol etmek.

Aşırı Koruyucu Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- Çocuğun aşırı bağımlı, ürkek, çekingen ve güvensiz bir kişilik geliştirmesine neden olur.
- Çocuğun hatalarının sonucunu yaşayarak öğrenmesine izin verilmez, sorumluluk duygusunun gelişmesi engellenir.
- Çocuk ilerideki yaşamında karar almakta ve uygulamakta zorluk çekeceği gibi yaşama karşı içinde bir korku oluşturur.
- Çocuğun kişiliği gelişmez. İnatçı, istediğini tutturana, mantıksız kavgalar çıkaran, çabuk mutsuz olan bir çocuk ve ileride benzer niteliklere sahip bir yetişkin olur.
- Çevresindeki insanlarla iletişim kurmakta güçlük çeker.
- Karşılaştığı sorunlarla başa çıkamayacağına inanır ve sürekli hata yapma eğilimi içindedir.

4. Tutarsız Aile Tutumu

- Bu ailelerde çocuğun yaptığı bir davranış bazen çok sert bir tepki alabilirken, bazen de çok olumlu karşılanabilmektedir.
- Tutarsız anne babanın iki çocuğuna karşı farklı tutumu ya da anne babanın kendi eğitim tarzlarındaki farklı tutumları çocukları olumsuz yönde etkileyebilir.

Tutarsız Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- Bir davranışın kimi zaman ödüllendirilmesi kimi zaman da cezalandırılması çocuğun ne zaman, nerede, ne yapacağını bilememesine yol açar.
- Çocuk hangi davranışın nerde ve ne zaman yapılmayacağını kestiremez. Ayrıca yaptığı davranışın doğru olup olmamasından daha çok “Ne zaman yaparsam cezadan kurtulabilirim “ düşüncesiyle ilgilenir.
- Kendi görüş ve düşüncelerini aktaramaz .
- Çocuk kendini kanıtlamak ve dikkatleri üzerine çekmek için, ürkek, yumuşak huylu, söz dinleyen ya da kendi benliğini ve bağımsızlığını göstermek için kavgacı, sinirli bir çocuk olabilir.
- Zamanla çevrelerindeki insanlara güvenmeyen, her şeyden şüphelenen, kararsız bir kişilik yapısı geliştirebilir .

5. Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu

- Anne baba çocuğundan her şeyin en iyisini bekler.
- Kendi gerçekleştiremediği yaşantıları çocuğunun gerçekleştirmesini ister ve çocuk olduğu gibi kabul edilmez.
- Aile, bedensel ve zihinsel yönden beklentileri karşılaması için çocuğu kapasitesinin çok üstünde eğitimlere tabi tutar.
- Çocuktan aşırı titizlik ve temizlik beklenir.
- Kurallar ve kalıplar belirlenir ve çocuğun bunlara mutlaka uyması beklenir.
- Çocuğa bütün çocukça davranışlar yasaklanır. Arkadaş seçimi de aileye aittir.

Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- Aşırı titiz yada tam tersi dağınık çocuklardır.
- Kendilerine güvenleri yoktur.
- Başarısızlığa uğradıklarında kolayca hayal kırıklığı yaşarlar.
- Yanlış yapmaktan korkarlar.
- Okuldaki sıraları hep derli toplu, ders aralarında ödev yapan, grup çalışması yapmak gerektiğinde şikayet eden, bir işi tam yapmak için günler öncesinden çalışmaya başlayan çocuklardır.

6. Güven Verici ve Destekleyici Aile Tutumu

- Sevgi, saygı, huzur, güven ve şeffaflık olan ailede çocuk tüm yönleriyle kabul edilir.
- Anne baba, davranışları ile çocuğa uygun birer modeldir, alacağı kararlar konusunda serbest bırakır.
- Aile içinde kurallar ve sınırlar herkes için ve hep birlikte belirlenir ve bu sınırlar içinde çocuk özgürdür.

6. Güven Verici ve Destekleyici Aile Tutumu

- Kuralların mantıklı açıklaması yapılır.
- Aile fertlerinin hepsinin eşit söz ve oy hakkı vardır.
- Aileyi ilgilendiren kararlar birlikte alınır. Her konuda çocuğun düşünce ve fikirleri dinlenir.
- Anne baba birbirlerine ve çocuklarına karşı olan duygularında net ve açıktır.

Güven Verici ve Destekleyici

Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- Sosyalleşmiş, işbirliğine yatkın çocuklardır.
- Arkadaş canlısı ve duygusaldırlar.
- Sosyal açıdan dengeli ve mutlu bireylerdir.
- Özgüvenleri yüksektir, sorumluluk sahibidirler,
- Kendine ve başkalarına güvenir.
- Yaratıcı ve bağımsızdır,
- Kurallara ve otoriteye saygı duyar.